

PRAŽSKÉ HOTELY V 60.–80. LETECH 20. STOLETÍ

KATEŘINA HOUŠKOVÁ – ANNA SCHRÁNILOVÁ – MATYÁŠ KRACÍK

Fenomén poválečné architektury pražského hotelového ubytování získává v poslední době na atraktivitě, ač dosud představuje ne zcela zhodnocený segment památkového fondu. Z množství dochovaných reprezentantů tohoto typologického druhu architektury v hlavním městě Praze mezi lety 1960–1990 se studie analyticky zabývá třemi konkrétními stavbami, které sice pocházejí z různých částí sledovaného období, ale společným jmenovatelem je pro ně architektonická a výtvarná kvalita s důrazem na vnitřní umělecké zařízení. Ze šedesátých let 20. století je to Parkhotel, údobí 70. let reprezentuje hotel Intercontinental a hotel Forum z 80. let 20. století je třetím a nejmladším areálem, který byl vyhodnocen. Předmětem výzkumného zpracování jmenovaných objektů byla fotodokumentace exteriérů a stávajících interiérů s důrazem na dochované umělecko-řemeslné zařízení a vybavení. Účelem výzkumu je zjištění současného stavu budov, pojmenování architektonických a historických hodnot a na tomto základě vyhodnocení jejich památkového potenciálu.

PRAGUE HOTELS IN THE 1960's–1980's

The phenomenon of post-war architecture of Prague hotel accommodation has been gaining in popularity recently, though it still represents an unevaluated segment of the heritage fund. From the many surviving representatives of this kind of typological architecture in Prague between 1960–1990, the study analytically addresses three specific buildings which, although they come from different parts of the monitored period, share a common denominator in their architectural and artistic quality with an emphasis on the interior artistic furnishings. From the 1960's this is the Parkhotel, the 1970's is represented by the Hotel Intercontinental, and Hotel Forum from the 1980's is the third and youngest complex to have been exemplarily processed. The subject of the research of the named objects was photographic documentation of the exteriors and existing interiors with an emphasis on preserved contemporary art-craft furnishings and equipment as well. The purpose of the research is to determine the current state of the buildings, to identify the architectural and historical values, and on this basis, to evaluate their heritage potential.

Klíčová slova — architektura – 2. pol. 20. století – hotel – hotel Intercontinental – brutalismus – Karel Filsak – Jan Šrámek – sklo – Parkhotel – bruselský styl – Zdeněk Edel – Alena Šrámková – hotel Forum – pozdní moderna – Jaroslav Trávníček

Key words — architecture – second half of the 20th century – hotel – Intercontinental hotel – brutalism – Karel Filsak – Jan Šrámek – glass – Parkhotel – Brussels style – Zdeněk Edel – Alena Šrámková – Forum hotel – late modernism – Jaroslav Trávníček

V rámci výzkumného úkolu Průzkum a prezentace architektury 19. a 20. století se v průběhu roku 2013 pokračovalo v dokumentování výrazných pražských objektů občanské vybavenosti, spadajících dobou vzniku do 60. až 80. let 20. století. Mezi dokumentované objekty patří i tři hotely, o nichž pojednává text článku.

V Praze mezi lety 1960–1989 vyrostlo několik menších i velkých hotelových komplexů, které měly pokrýt vzrůstající potřebu ubytovacích kapacit v hlavním městě tehdejšího Československa. Vůbec první významnější ubytovací stavbou v 60. letech byla realizace motelu Stop v Praze-Motole autorů Jindřicha Pulkrábka a Aleny Šrámkové (1964), lišící se charakterem, kapacitou i typem klientely od uvedených nákladně pojedených hotelových komplexů. Následně byly postaveny Parkhotel v Holešovicích (1967), Hotel Olympik v Libni (1971), hotel Intercontinental na Starém Městě (1974) a sousední hotel ROH Budovatel (z let 1974–1978, navazující na budovu SIA z let 1927–1928, která byla před rokem 1989 přestavěna na hotel Prezident a spojena s Budovatelem), hotel Praha v Dejvicích (1981), hotel Panorama na Pankráci (1983), hotel Pyramida v Břevnově (1985) a hotel Forum v Nuslích (1988).

U většiny staveb si jejich autoři byli vědomi významu novostavby pro dané, často cenné historické prostředí a snažili se o nadprůměrné řešení. Ukázalo se ale, že skloubit základní požadavky na mimořádnou architekturu, zajímavé interiéry a citlivé splynutí s historickým prostředím bylo řešitelné jen velmi obtížně.

Architektura vznikala buď na úkor naddimenzovanosti zadání a stavby samotné, byť sama o sobě byla pozoruhodným počinem (hotel Praha v Dejvicích),¹ či zde byla snaha o originální estetiku exteriéru, která vedla autory až do krajnosti (hotel Pyramida na Dlabačově v Břevnově).² Hotel Praha byl ale ukryt v hloubi obytné vilové čtvrti tak, aby jeho hmota ani rozloha nenarušovala charakter prostředí, zatímco hotel Pyramida zůstává pomníkem své doby a nepřehlédnutelnou dominantou pro své okolí s mnohem drobnějším měřítkem.

1 Tématu hotelu Praha se věnuje samostatný monografický článek (Křižová 2013), proto jej autoři do tohoto textu nezařadili.

2 Hotel Pyramida původně vznikl jako Dům rekreace ROH na základě soutěže z roku 1967, autory byli Neda a Miloslav Cajthamlví. Protože nešlo o luxusní hotel, ale spíše o levnější typ ubytování, ani vnitřní výzdoba nebyla provedena příliš nákladně.

Pro tento článek byly zvoleny tři stavby reprezentující průřez daným obdobím, Parkhotel, hotel Intercontinental a hotel Forum. Statě o této trojici vybraných reprezentantů, každém z jiného desetiletí, jsou řazeny chronologicky. Jednotlivé stavby byly zpracovány z odlišného úhlu pohledu členy výzkumného týmu, podle toho, v čem byla shledána hlavní těžiště jejich hodnoty, kvality a míry dochování. Obecně jsou proto vždy nastíněny historické souvislosti vzniku stavby, průběh výstavby a autorský tým či osobnost. V případě hotelu Intercontinental³ se však text zaměřuje především na výtvarnou výzdobu, jejíž šíře i koncepce byla v kontextu všech hotelových komplexů nesrovnatelná a je dodnes nejzachovělejší. Navíc informace o stavbě nebyly ve větší míře publikovány. Naopak Parkhotel představuje stavbu i z výjimečného pohledu žijící spoluautorky, architektky Aleny Šrámkové, což je u staveb z tohoto období již vzácnou výjimkou. Hotel Forum je spíše první sondou do problematiky této stavby z konce zkoumaného období a autor textu se zaměřil na architektonický výraz, výtvarná díla a dochovanost původního stavu. Pohled autorů v každé jednotlivé části odráží spíše subjektivní vnímání dané stavby. Přesto hodnocení v závěru celého článku představuje společný názor celého výzkumného týmu na kvalitu staveb či navrženou památkovou ochranu.

PARKHOTEL

Výškový objekt Parkhotelu (obr. 1) byl první realizovanou částí koncepce zástavby trojúhelníku sevřeného ulicemi Veletržní, Dukelských hrdinů a Strojnickou v pražských Holešovicích. V prostoru někdejší tržnice s množstvím objektů spíše drobného měřítka bylo dříve uvažováno o výstavbě symetrické budovy k objektu Pražských vzorkových veletrhů, Veletržnímu paláci (HALÍK 2011, 218). Na podnož hotelu měla podél ulice Dukelských hrdinů v druhé etapě navázat prodejna automobilů (Mototechna) s ukončujícím halovým objektem (KLIMEŠ 1968, 171). Realizovaný objekt Ministerstva vnitra⁴ byl postaven v 80. letech 20. století (LUKEŠ/SVOBODA 1985, 43). Provizorní dřevěné budovy za Parkhotelem měly být nahrazeny nižší zástavbou penzionového charakteru a podzemními garážemi (KLIMEŠ 1968, 171), na modelu dostavby okolí Parkhotelu od architektů Edela a Lavičky z roku 1970 jsou patrné dva téměř shodné solitérní objekty krychlového tvaru, umístěné vůči sobě diagonálně (NOVÝ 1973, nestr.).

Autory Parkhotelu, projektovaného ve Státním projektovém ústavu obchodu, jsou architekti Zdeněk Edel (* 1. 8. 1923) a Jiří Lavička (* 5. 1. 1928 – † 28. 2. 2013), za spolupráce Jaroslava Tomáše. Projektová dokumentace byla zpracována v letech 1959–1964, vzápětí byla zahájena realizace, dokončená roku 1967. Návrh původních interiérů byl dílem Aleny Šrámkové (* 20. 6. 1929), která se s architektky Edelem a Lavičkou znala už od dob studií na AVU u prof. J. Fragnera (ŠVÁCHA ET AL. 1996) v letech 1955 až 1958.

Podrobný článek (KLIMEŠ 1968) vydaný v roce 1968, tedy krátce po dokončení hotelu, po zevrubném popisu hodnotí objekt kladně a nevyhýbá se srovnání se staršími poválečnými pražskými hotely (Jalta, Internacional, Solidarita), které označuje jako svědectví doby, dávající „možnost s určitým odstupem a srovnáváním posoudit, do jaké míry se staly např. v dispozici, v architektuře interiérů atd. poučením pro další výstavbu těchto zařízení u nás.“ Parkhotel, označený jako první dokončený hotel další etapy výstavby těchto zařízení v hlavním městě, hodnotí Vlastibor

Obr. 1. Praha 7-Holešovice, čp. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, exteriér, pohled z ulice Dukelských hrdinů (foto K. Houšková, 2013).

3 Vzhledem k tomu, že o hotelu Intercontinental vyšel na jaře 2014, článek ve Zprávách památkové péče (HOUSKOVÁ 2014), zaměřený výhradně na architekturu a památkovou péči, je tedy ve Staleté Praze část o hotelu zaměřena více na výtvarnou výzdobu a vybavení, což odpovídá charakteru tohoto periodika. Navíc v takovémto rozsahu zde přináší nové nebo dosud nepublikované informace o interiérech hotelu, na rozdíl od popisu architektury a o autorech, které v obecné rovině a základní formě přináší již veškerá použitá literatura.

4 Autory objektu z let 1981–1984 byli Ing. arch. Pavel Štěch a Ing. arch. Zdeněk Volman z VPÚ.

Klímeš pozitivně mj. pro jeho úměrnost a přehlednost vnitřního provozu, projevující se v základní hmotové kompozici. Střídmá architektura objektu „má v exteriéru i interiéru jednoduchý a jednotící řád, monumentální měřítko i intimní detail.“ Zasazení do kontextu se zahraniční architekturou ale (pochopitelně) chybí.

V následujících letech, již v období normalizace, je v dobové literatuře Parkhotel zmiňován spíše okrajově (Nový 1971, nestr.; Nový 1978, 137, 146), informace se v podstatě redukuje na sdělení o jeho „prvenství“ mezi novými velkými hotely v Praze, v publikaci „Praha našeho věku“ (Nový 1978, 137) je Parkhotel charakterizován jako chladně elegantní co se týče prostorů i hmot.

Současná literatura se oproti tomu Parkhotelu více věnuje, v akademických dějinách (ŠVÁCHA 2007, 68) autor v rámci pojednání o brutalismu 60. let věnuje odstavec dílu Aleny Šrámkové včetně zařízení pokojů v Parkhotelu. V posledním díle knih o architektuře Prahy *Praha 1945–2003* je Parkhotel hodnocen jako „dobrý příklad ‚bruselského‘ stylu“ (SVOBODA/NOLL/SKALA 2006, 213–215, 326). Kniha *Architektura 60. let, „Zlatá šedesátá léta“ v české architektuře 20. století* (ŠEVČÍK/BENEŠ 2009, 275–279) zobrazuje Parkhotel a výtvarná díla v něm umístěná několika fotografiemi. Celkové pojetí objektu charakterizují autoři pojmem „klasický miesovský koncept – budova a podnož“. Dále uvádějí, že „vlastní architektonické pojetí lůžkové části Parkhotelu je však možné považovat za jednu z nečistších parafrází tvorby Le Corbusiera u nás...“.⁵

V článku věnovaném architektu Zdeňku Edelovi u příležitosti jeho devadesátin vyzdvihuje autor Zdeněk LUKAŠ (2014) Parkhotel jako v našem prostředí novátorské dílo navržené ještě v době „doznávající stalinské sorely“.

Stavební historie

Při plánování rozmístování hotelů na území Prahy zohledňoval tehdejší Útvar hlavního architekta, ustavený v roce 1961 (Nový 1978, 135), atraktivnost vltavských břehů (dnešní hotel Intercontinental, studie hotelu na Novém Městě u Štefánikova mostu; Nový 1971, nestr.). Parkhotel, jako první ze série nových velkých pražských hotelů, vznikajících v rozmezí 60. až 80. let 20. století, dokončený v roce 1967, byl ale umístěn v Holešovicích v sousedství Veletržního paláce a na křižovatce dvou výrazných dopravních tepen města, ulic Veletržní a Dukelských hrdinů. O umístění hotelu rozhodl v roce 1960 poradní sbor architektů při tehdejší ÚNV, bylo vybíráno ze dvou studií, druhou vypracoval Josef Havlíček spolu s Karlem Neumannem (KLÍMEŠ 1968, 168; HAVLÍČEK 1964, 138–141).⁶

Ve Veletržním paláci v té době sídlily podniky zahraničního obchodu, což mohlo mít souvislost s umístěním hotelu. Ten byl v každém případě určen zejména pro krátkodobé obchodní cesty.

60. léta 20. století byla po politicky a ekonomicky napjatých 50. letech příznivá pro velké stavební záměry, a tím i pro realizaci staveb občanské vybavenosti. Po průkopnickém Pragerově Ústavu makromolekulární chemie s první poválečnou závěsovou stěnou, dokončeném v roce 1964, patří Parkhotel do úvodní řady pražských objektů, stylově se hlásících k mezinárodnímu kontextu po období sorely, používajícím vedle sovětských vzorů prvky odvozené z historické architektury typické pro naše území. Jen o něco později než Parkhotel byly v Praze dokončeny výrazné administrativní objekty Strojimport⁷ a Chemapol.⁸ Z evropských realizací hotelových staveb je třeba zmínit hotel Royal SAS⁹ v Kodani, dokončený jen rok po zahájení prací na projektu Parkhotelu. Funkční zařazení se na vnějším vzhledu objektů v tomto stylu, označovaném jako internacionální či mezinárodní, projevovalo tak, že se hotel nijak zásadně nelišil od administrativní budovy.¹⁰ Společným znakem těchto staveb je lehký obvodový plášť, ať už jako závěsová nebo výplňová stěna, technicky rozvíjené řešení, které ale opakováním a časem i zjednodušováním u dalších objektů ztratilo na originalitě. To má mnohdy bohužel nepříznivý dopad na hodnocení kvalitních realizací z 60. a 70. let, zejména laickou veřejností.

5 Pro srovnání je v knize uveden Le Corbusierův Pavilón švýcarských studentů v Paříži, 1930–1932 a konstrukce nosných sloupů v přízemí obytného celku Unité d’Habitation v Marseille, 1946–1952.

6 V rámci studie zástavby území mezi Veletržní třídou a Výstavištěm byly J. Havlíčkem a K. Neumannem navrženy dvě výškové stavby, nižší z nich umístěnou při třídě Dukelských hrdinů, tvořil sedmnáctipodlažní hotel tvaru válce na podnoži, která navazovala na nízké uliční křídlo s obchody.

7 Autoři Zdeněk Kuna, Zdeněk Stupka, Olivier Honke-Houfek, 1961–1969.

8 Autorky Zdena Nováková, Dagmar Šestáková, 1966–1971.

9 Autor Arne Jacobsen, dokončeno v roce 1960.

10 Nápadná je podobnost pražského Strojimportu a hotelu Royal SAS v Kodani.

Parkhotel, jak bylo již uvedeno, využívá „klasický miesovský koncept – budova a podnož“ (ŠEVČÍK/BENEŠ 2009, 275). Toto řešení nebylo v té době ojedinělé, objevuje se například kromě Strojimportu a Chemapolu u návrhu hotelu v Praze 4 na úpatí nuselského údolí od Aleny Šrámkové a Jindřicha Pulkrábka z roku 1969, u hotelu Olympik¹¹ na pražské Invalidovně, u pozdější Edelovy realizace, objektu KOVO¹² v Praze-Holešovicích.

Rovněž koncept stavby s volnými šikmými pilíři nebyl v době výstavby Parkhotelu ojedinělý, z pražských realizací lze jmenovat např. hotelový dům na sídlišti Invalidovna,¹³ nebo objekt internátu¹⁴ na sídlišti Novodvorská. Spolu s komunikačním jádrem vystupujícím nad střechem, odkazují pilíře Parkhotelu jako jedna „z nečistších parafrází“ u nás na vliv staveb Le Corbusiera (ŠEVČÍK/BENEŠ 2009, 275).¹⁵

Kromě uvedených typických znaků progresivní architektury dané doby se architektura Parkhotelu nepochybně vyznačuje vlastním invenčním výrazem. Ten představuje odvážné konstrukční i prostorové řešení propojeného celku šikmých pilířů a železobetonové vany pod lůžkovou částí, její natočení oproti nízké podnoži, dojemové vrůstání podnože do vstupního podlaží výškové části, oživení prosklené fasády svislými slunolamy. Výraz objektu zásadně ovlivňoval i originální interiér.

Alena Šrámková navrhla interiér pokojů a restauračních provozů včetně vstupní části s recepcí. Pro její nábytek jsou charakteristické jednoduché tvary a přiznaná strohá kovová konstrukce. Tvorba Aleny Šrámkové z této doby je stylově řazena k brutalismu (ŠVÁCHA 2007, 68). Zařízení Parkhotelu je zcela v souladu se zásadami navrhování hotelů, formulovanými autorkou interiéru o několik let později (ŠRÁMKOVÁ 1974, 53–54). Dobře fungující ložnice s velmi pohodlným lůžkem, vyvarování se předmětů neobvyklého řešení, ovládnutí i tvarů, architektonická čistota jako cesta k čistotě prostředí. Architekti by měli, dle Aleny Šrámkové, dobrou a poctivou architekturou člověka vychovávat.

Popis stavby, původní interiér

Parkhotel sestává z horizontální podnože s provozními a společenskými prostory a z desetipodlažního vertikálního hranolu ubytovací části. Hranol je vůči podnoži mírně natočen. Na vstupní podlaží navazuje terasa propojená schodištěm se zahradní plochou před hotelem. Hlavní vstup je zastrčen za dvěma krajními dvojicemi šikmých pilířů nesoucích výškovou ubytovací část. Tyto pilíře, uvolňující spodní část hranolu a propojující exteriér s interiérem (HALÍK 2011, 218), jsou charakteristickým rysem stavby.

Konstrukce Parkhotelu je monolitická železobetonová na podnoži se sloupy, hranol ubytovací části je nesen vanou na dvou řadách šikmých pilířů, ty prostupují do bloku podnože. Trojtrakt výškové části tvoří příčný panelový stěnový systém.

Exteriér hotelu se z velké části dochoval do současnosti – původní logo a nápis na boční straně, travertinový obklad, kamenné venkovní plochy, zábradlí terasy. Vyměněny byly originální skleněné výplně, které stavbě dodalo družstvo Napako. Lehký plášť ubytovací části původně tvořila atypická ocelová konstrukce z uzavřených profilů, rastr o dvou šířkách střídající se v pravidelném rytmu. Okna byla ocelová rámová zdvojená (zasklení float), opatřená černým nátěrem a přírodními hliníkovými lištami. Neprůhledné výplně – parapety a některé širší díly – byly šedé.

Dispoziční řešení hotelu je ve svém základním rozvržení původní. Ve zvýšeném přízemí vstupní hala s recepcí, komunikační jádro s šatnou, prostorově propojené společenské a restaurační provozy. Při západní fasádě je blok administrativy, při severní fasádě salonky propojitelné posuvnými stěnami. Volný přístup z ulice do restaurace je zachován segmentovým monolitickým schodištěm ve sníženém přízemí. Kuchyně, zázemí, sklady, strojovny jsou ve sníženém přízemí a v suterénu pod uliční částí.

Původní řešení interiérů se nedochovalo (obr. 2–4). Navzdory představám uživatele (ČEDOK) bylo pojetí interiérů tvarově jednoduché, korespondovalo s architekturou objektu i s typem

11 Autoři Josef Polák, Vojtěch Šalda, Milan Rejchl, Jan Zelený, 1969–1971.

12 Autoři Zdeněk Edel, Josef Matyáš, Luděk Štefek, 1974–1977.

13 Autoři Josef Polák, Vojtěch Šalda, dokončen roku 1965.

14 Autor Aleš Bořkovec, sídliště dokončeno roku 1968.

15 Pro srovnání je zde uveden Le Corbusierův Pavilón švýcarských studentů v Paříži, 1930–1932 a konstrukce nosných sloupů v přízemí s obytnou jednotkou v Marseille, 1946–1952.

klientely, pro niž byl hotel určen.¹⁶ Materiálové řešení společenských prostor sestávalo z dlažby z šedých mramorových obdélných desek, černě natřených sloupů, bílých stěn, podhledů a pilířů. Vestavěné stěny a pulty měly povrch dýhovaný (byla použita cizokrajná dřeva – palisandr, teak, africká růže ad., vždy jeden druh v celém podlaží).¹⁷ Dýhovaný povrch měly i posuvné stěny mezi salonky, čelní stěna oddělující salonky od komunikačních prostor byla prosklená a doplněná bílými vzdušnými závěsy, což nebránilo dopadání světla přes salonky při fasádě do chodby uvnitř dispozice. Prosvětlenost interiéru společenských prostor byla jedním z hlavních rysů původního řešení. Bylo plně využito prosvětlení přes prosklené stěny vložené

Obr. 2. Praha 7-Holešovice, čp. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, původní interiér restaurace, v pozadí tapisérie Jana Hladíka (foto archiv Parkhotelu, konec 60. let).

Obr. 3. Praha 7-Holešovice, čp. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, původní interiér restaurace, v pozadí tapisérie Věry Drnkové Zářecké (foto archiv Parkhotelu, konec 60. let).

Obr. 4. Praha 7-Holešovice, čp. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, původní interiér s barem (foto archiv Parkhotelu, konec 60. let).

za šikmé pilíře, část vnitřní dispozice zvýšeného přízemí využívala dopad světla okny mezi pilíři umístěnými nad úrovní nižší části hotelu.

Nábytek vyrobený podle návrhu Aleny Šrámkové byl jednoduše tvarovaný, na přiznané masivní kovové černé konstrukci v případě stolů jakoby levitovala subtilní dřevěná deska odsazená od konstrukce a s ní spojená pouze v několika bodech. Křesla bez područek byla čalouněná kožená a vyplétaná. Originální nábytek navržený a vyrobený pro konkrétní stavbu dával Parkhotelu charakter jednotného díla, tzv. Gesamtkunstwerku, i když tento zavedený přístup byl zároveň nutný vzhledem ke slabé nabídce trhu.

Svitidla ve společenských prostorách, umístěná na šikmých pilířích, byla plechová kulovitá, v restaurační části pak lustry s bílými skleněnými baňkami (návrh sklářského výtvarníka Adolfa Matury). Orientační systém, z něhož jsou dochovány jen zbytky, byl, stejně jako výrazný emblém hotelu, dílem Jiřího Rathouského. Tento grafik a kreslíř byl v téže době autorem designu československých expozic na Expo 67 v Montrealu, později mj. orientačních systémů v hotelu Intercontinental, na trase metra C či v Národním divadle (SYLVESTROVÁ 2008).

Obr. 5. Praha 7-Holešovice, čp. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, interiér restaurace po úpravě v 90. letech 20. století, tapisérie Jana Hladíka (foto K. Houšková, 2013).

Obr. 6. Praha 7-Holešovice, čp. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, interiér po úpravě v 90. letech 20. století, tapisérie Věry Drnkové Zářecké (foto K. Houšková, 2013).

¹⁶ Dle konzultace s prof. Ing. akad. arch. Alenou Šrámkovou se jednalo převážně o hosty na pracovní cestě, nikoliv turisty.
¹⁷ Konzultace s prof. Ing. akad. arch. Alenou Šrámkovou.

Význam uměleckých děl v interiéru Parkhotelu není zásadní, výrazněji se uplatňují pouze dvě tapisérie (od Věry Drnkové Zářecké a Jana Hladíka; obr. 5, 6) v restaurační části zvýšeného přízemí a figurální socha před hotelem (dílo Václava Bejčka; obr. 7). Socha „Torzo“ od Zdenky Štěpánové Benešové je dnes umístěna v současném interiéru v kompozici odlišné od původní (obr. 8). V článku uveřejněném po dokončení hotelu (KLIMEŠ 1968, 168) jsou uvedena ještě dvě díla, do současnosti pravděpodobně nedochovaná či ztracená. Je to tapisérie v salóňku od Ireny Dědičové a závěsná plastika v salóňku od Josefa Klimeše. Je na místě poznamenat, že původní interiér Aleny Šrámkové měl ambice se bez výtvarných děl zcela obejít.¹⁸ V rozhovoru ze dne

Obr. 7. Praha 7-Holešovice, čp. 1502, Veletřní 20. Parkhotel, socha od Václava Bejčka v zahradě před hotelem (foto K. Houšková, 2013).

Obr. 8. Praha 7-Holešovice, čp. 1502, Veletřní 20. Parkhotel, interiér komunikačního prostoru ve vstupním podlaží po úpravě v 90. letech 20. století, socha „Torzo“ Zdenky Štěpánové Benešové (foto K. Houšková, 2013).

14. 5. 2003 (URLICH ET AL. 2006, 167) k tomu autorka interiéru Parkhotelu říká: „Zapojení výtvarníků bylo trochu dáno i politikou – byla určena procenta z rozpočtu, která se musela utratit, ... Zastávala jsem názor, že architektura to vůbec nepotřebuje..., ať si obrázky koupí a vyvěsí uživatel sám – to byl můj názor.“ Byla vybrána díla autorů v té době známých a v občanských stavbách často zastoupených (zejména Věra Drnková Zářecká, Václav Bejček).

Současný stav

Výměna vnějšího pláště bytovací části byla realizována podle projektu z roku 1998 (atelier VV, Vladimír Čapka). Byl zachován původní rastr, došlo jen k jeho dílčím úpravám, otvíravé úzké části jsou výklopné (původně byla okna otočná). Byl použit plášť systému ALPHA WALL TT (Itálie), zasklení dvojsklem s vnějším reflexním sklem v odstínu hnědé barvy, u neprůhledných výplní na vnitřní straně vnějšího skla vrstva smaltu šedé barvy. Rámy oken jsou z eloxovaných hliníkových profilů béžové barvy. Na fasádu byly osazeny repasované slunolamy.

Z nemnoha výtvarných děl umístěných v Parkhotelu se zde dochovala pouze některá. Už zmíněná tapisérie Věry Drnkové Zářecké „Kompozice“ je umístěna na stěně u segmentového schodiště. Další textilní obraz, od Jana Hladíka (oba jsou žáci Aloise Fišárka z VŠUP), nazvaný „Modrá zahrada“ visí na zadní stěně restaurační části společenského podlaží. Jedná se o abstraktní motiv se silně stylizovanými realistickými prvky, což je pro Jana Hladíka, mimo jiné autora kompozice pro Expo 67 v Montrealu, typické. Socha „Torzo“, umístěná v komunikačních prostorách reprezentačního zvýšeného přízemí, je od Zdenky Štěpánové Benešové, absolventky VŠUP (žákyně J. Wagnera a K. Dvořáka). Figurální kamenná socha („Sedící žena“ nebo „Jitro“) od Václava Bejčka se nachází před hotelem v rámci zahradní úpravy s fontánou.

Současný interiér Parkhotelu, realizovaný dle projektu z roku 1994 (Atelier 2J, architekti Zelený a Klika), se od původního zásadně liší (obr. 9, 10). Kromě výše zmíněných výtvarných děl, mramorové podlahy a černě natřených sloupů nezbylo z původního řešení společenských prostor,

¹⁸ Dle konzultace s prof. Ing. akad. arch. Alenou Šrámkovou byla výtvarná díla, na která byl dle dobových zvyklostí v rozpočtu vyčleněn určitý obnos, vybrána autorem stavby akad. arch. Zdeňkem Edelem.

Obr. 9. Praha 7-Holešovice, čp. 1502, Veletřní 20. Parkhotel, interiér restaurace po úpravě v 90. letech 20. století, v pozadí tapisérie Věry Drnkové Zářecké (foto K. Houšková, 2013).

Obr. 10. Praha 7-Holešovice, čp. 1502, Veletřní 20. Parkhotel, interiér vstupní části s recepcí po úpravě v 90. letech 20. století (foto K. Houšková, 2013).

ale ani ubytovací části, v podstatě nic. Jasně uspořádání zvýšeného přízemí bylo místy narušeno příčkami, zakryto bylo prosvětlení střední komunikační partie horními okny. Záměrem současného uživatele nicméně je návrat k původnímu pojetí společenských prostor. Úpravy jsou navrhovány za účasti autorky původních interiérů a na rozdíl od dobového řešení jsou do prostor zakomponována nová výtvarná díla a volný nábytek stylově odpovídající době postavení hotelu. Společenské a restaurační prostory by měly být postupně rehabilitovány během roku 2014.¹⁹

Zhodnocení z památkového hlediska

Architektonické řešení Parkhotelu je třeba hodnotit jako nadstandardní, promyšlené do detailu a invenční. V místě rozvolněné zástavby jako solitér z hlediska urbanismu neruší, naopak úpravou okolí kultivovaně dotváří prostor. Prostředí je ovlivněno měřítkem blízkého Veletřního paláce, vymykajícím se okolní blokové zástavbě. Kromě výměny lehkého obvodového pláště Parkhotelu s použitím reflexních barevných skel (ale s citlivým znovuosazením původních slunolamů) objekt výrazně poškozují novodobý interiér z 90. let 20. století nekorespondující se stylem objektu. Se zachovalým původním interiérem by si hotel vzhledem k svým kvalitám jistě zasloužil zapsání do ústředního seznamu nemovitých kulturních památek. Vzhledem k provedeným úpravám se otázka zápisu Parkhotelu stává diskutabilní, a to i proto, že je situován na území městské památkové zóny²⁰ a jistou památkovou ochranu, týkající se hlavně exteriéru, požívá.

Je třeba si uvědomit roli objektu a jeho zahradní úpravy i v souvislosti s historií místa, které bylo za 2. světové války seřadištěm Židů před nástupem do transportu, což dokládá reliéf²¹ na opěrné zdi pod hotelem. Parkhotel svým kvalitním řešením včetně použitých materiálů je důstojnou náplní tohoto negativně poznamenaného místa.

Anna Schránilová

HOTEL INTERCONTINENTAL

Hotel Intercontinental tvoří rozsáhlý komplex, který vyrostl na přelomu 60. a 70. let na hranici Starého Města, na nábřeží Vltavy (obr. 11). Výběr lokality ale nebyl od začátku jednoznačný a teprve po dvou letech a několika soutěžích bylo zvoleno jako nejvhodnější místo předmostí Čechova mostu.²² Hotel převzal do té doby dominantní roli dejvického hotelu International a stal se novým centrem nejluxusnějšího ubytování u nás. Objekt byl vybudován v letech 1968–1974 podle projektu kolektivu autorů pod vedením Karla Filsaka (* 10. 10. 1917 – † 1. 7. 2000) a jeho spolupracovníků Karla Bubeníčka, Jiřího Loudy a Jaroslava Švece,²³ kteří řešili hmotu a exteriér stavby. Na fasádě spolupracoval ještě Václav Hacman (SVOBODA/NOLL/SKALA 2006, 46; ŠEVČÍK/

¹⁹ Stavební úpravy nebyly do uzávěrky čísla dokončeny.

²⁰ Památková zóna Dejvice, Bubeneč, horní Holešovice.

²¹ Autory reliéfu jsou akad. mal. Helga Hošková, akad. soch. Petr Šturma, Jiří Šilhan, Vladimír Macho.

²² O vyhledání nejvhodnější parcely pro mezinárodní hotel pojednává článek Výhledová zástavba předmostí Švermova mostu (KIBIC 1966, 111–116). Detailněji viz článek Houšková 2014.

²³ Tj. část projektantů z tzv. ateliéru Epsilon, původně samostatného v rámci Sdružení projektových ateliérů, po roce 1968 začleněného pod Projektový ústav výstavby hl. m. Prahy (dále jen PPÚ).

BENEŠ 2009, 291–298).²⁴ Realizace interiérů byla svěřena jiným ateliérům. Většina vnitřních prostor, moderně řešených, je dílem ateliéru Beta²⁵ Jana Šrámka (* 14. 3. 1924 – † 10. 11. 1978) a části jeho týmu, Jana Bočana a Zbyňka Hřivnáče. Část společenských prostor ale vytvořila dvojice z tria tzv. „bruselských“ architektů František Cubr (* 8. 1. 1911 – † 30. 6. 1976) a Zdeněk Pokorný (* 24. 7. 1909 – † 27. 4. 1984).²⁶ Ačkoliv v hotelu vytvořili interiéry tří významných prostor, restaurace v přízemí (tzv. Cechovní síň), vinárny v suterénu (tzv. Mázhaus) a nočního klubu v 8. patře hotelu (interiér laděný do atmosféry legend staré Prahy), v literatuře není nijak zdůrazněno (SVOBODA/NOLL/SKALA 2006, 46; ŠEVČÍK/BENEŠ 2009, 291–298), že šlo převážně o folklorně laděné interiéry a většinou nelze ani dohledat, o jaké konkrétní interiéry se jednalo (výjimkou NOVÁKOVÁ on-line; HOFFMANN 1974, 21, 22, 24, 25). Ve vzpomínce na Františka Cubra uvádí autorka (NOVÁKOVÁ on-line) vedle zmíněných tří interiérů ještě „lidovou restauraci a jednací salon“, i když není příliš zřejmé, o které prostory původně šlo. Jiný dobový zdroj vyznačující se detailním popisem interiérů o nich mlčí (HOFFMANN 1974, 21–26).

Pohled na význam hotelu Intercontinental pro českou architekturu 2. poloviny 20. století se v literatuře liší. Například v akademických dějinách (ŠVÁCHA 2007, 45) není jako zásadní stavba

pro dané období vůbec zmíněna, ačkoliv její autoři (Filsakův tým) hrají podle autora zásadní roli v proměně československé architektury.²⁷ Naopak o dva roky později vydaná publikace představující 60. léta v české architektuře nejen že hotel uvádí, ale věnuje mu několik stran včetně řady fotografií (ŠEVČÍK/BENEŠ 2009, 291–298). V doprovodném textu se sice autoři odkazují k dobovému, neobvykle příznivému hodnocení Otakara Nového, ve vlastním hodnocení se ale nebojí zajít ještě dál: „Kotěrova právnická fakulta a hotel Filsakova týmu, to je pravá architektura, architektura, která se nepodřizuje sezónním nárokům, ale nese v sobě přesah –

Obr. 11. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, exteriér, pohled od Právnické fakulty (foto K. Houšková, 2013).

²⁴ ŠEVČÍK/BENEŠ 2009, 291–298 zmiňuje jako spolupracovníky vedle V. Hachmace ještě Irmu Steinocherovou, konzultanta statiky Zdeňka Pichala a konzultanta hotelového provozu Rudolfa Hofmana.

²⁵ Rovněž jeden z ateliérů PPÚ.

²⁶ Ještě s třetím architektem Josefem Hrubým se tito architekti (tj. Cubr, Pokorný) proslavili jako autoři československého pavilonu pro výstavu Expo pořádanou v roce 1958 v Bruselu a následně i dalších pavilonů světových výstav až do roku 1967. Interiéry některých prostor hotelu Intercontinental ale vytvořili ještě ve spolupráci se Zdenkou Novákovou, Cubrovou dlouholetou asistentkou nejprve na ČVUT, poté i na AVU (NOVÁKOVÁ sine). Některá literatura ale uvádí jako autory všechny tři „bruselské architektky“ (viz ŠVÁCHA 2007, 45, cit. v pozn. 8 a rovněž SEDLÁKOVÁ/FRIC 2006, 177).

²⁷ Švácha zde ale uvádí pouze jejich ranou realizaci ambasády pro Brazílii (1965) a návrh na letišti v Ruzyni (1968). Mezi významnými architekty, kteří se ale spolupodíleli na vytváření nové architektonické scény tohoto období, nesmíme opomenout jmenovat např. Karla Pragera, Karla Hubáčka, Jana Masáka, Ivana Rullera, aj.

vznešenost, která si tyká s věčností“. Jako „dokonalý symbol své doby“ jej hodnotí i Radomíra Sedláková (SEDLÁKOVÁ/FRIČ 2006, 177), která hotel již v roce 2006 zařadila do výběru nejkrásnějších staveb 20. století.

Dobová literatura se omezuje v podstatě na texty Otakara Nového (Nový 1971, nestr.; Nový 1978, 90, 137, 143–144), které měly v 70. letech, v období tzv. normalizace, zaštitit projekt proti znovu frekventovaným obviněním z „kosmopolitismu“. V roce 1970, kdy byl hotel ve stavbě, vyšla fotografie modelu a jeho průčelí (DOSTÁL/PECHAR/PROCHÁZKA 1970, obr. 310–311).

Stavební historie

Hotel Intercontinental byl postaven z prostředků kapitálu americké společnosti Tower International ING, českým investorem se stala Československá dopravní kancelář, známá pod zkratkou ČEDOK. Od prvního kontaktu v roce 1965, přes souhlas s výstavbou v roce 1967 k definitivnímu dokončení v roce 1974 vedla dlouhá cesta. Hotelový řetězec ke stavbě přistupoval pouze z komerčního hlediska a v rámci univerzálního pojetí všech svých staveb. K přesvědčení amerického partnera, aby v Praze vznikl specifický hotel, představující českou tradici i současnost, bylo

bezpochyby zapotřebí velkého úsilí (FILSAK/BUBENÍČEK/ŠVEC 1968, 363–366).

Jisté je, že tým Karla Filsaka i Jana Šrámka si mohl dovolit sebevědomě prosadit vlastní vizi. V uvolněném ovzduší poloviny 60. let běžela naplno činnost tvůrčích architektonických ateliérů, do té doby spadajících pod kolektivní Stavoprojekty. Nejvýrazněji byla viditelná právě pracovní skupina pod vedením architektů Karla Filsaka a Jana Šrámka, která svou tvorbou opustila státně nařízený socialistický realismus

Obr. 12. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, dobová fotografie z výstavby hotelu, fasádu člení vertikální pásy keramického obkladu (foto archiv hotelu, konec 60. let).

a českou architekturu v podstatě dovedla na úroveň světového dění. Kvůli používání drsných betonových povrchů je jejich styl označován jako český brutalismus. Mezi jejich úspěšné realizace v té době patřila řada budov státních zastupitelství v zahraničí.²⁸ Je pouze přirozené, že u takto výjimečné zakázky, jakou byl hotel v historickém centru Prahy, usilovali o moderní podobu, která by se zahraničním realizacím vyrovnala.

Rozsáhlá novostavba ale přesto musela respektovat řadu omezení a požadavků památkové péče,²⁹ především splýnout s cenným historickým prostředím Starého Města. Hmota stavby byla proto důsledně rozčleněna a různorodost traktování starých budov se projevila v rytmizaci fasád arkýřovými motivy. Rovněž typický surový betonový povrch byl zjemněn částečným hnědým keramickým obkladem pláště, jehož vertikální strukturované pásy navozují téměř dojem staveb určených pro sakrální účely (FILSAK/BUBENÍČEK/ŠVEC 1968, 363–366; obr. 12).

Koncepce původních interiérů

Ačkoliv autoři by jistě zvolili moderní svěží styl i v interiérech, zadání znělo skloubit a prezentovat různé historické styly v harmonické symbióze (HOFFMANN 1974, 21–27; Hotel Intercontinental 1978). Podobně, jako je návštěvník nalézá při procházce historickým centrem Prahy. Kostra stavby, obvodový plášť a rámec vnitřních prostor byly tvořeny soudobými moderními postupy a prostředky. Historie se do interiérů dostávala naopak v podobě zařízení, mobiliáře a doplňků. Docházelo až k takovým

²⁸ Jednalo se o ambasády v Pekingu, Brazílii, Dillí, Káhiře, Ženevě, Nairobi a Stockholmu. Výjimečná byla zejména ambasáda v Londýně, která získala v roce 1971 i cenu Královského institutu britských architektů (podrobněji viz JANÁŠ 2005).

²⁹ Detailněji se stavební historií hotelu a podmínkami památkové péče zabývá monografický článek (HOUSKOVÁ 2014) čerpající z osobního archivu a vzpomínek profesora Karla Kibice, který tehdy projekt v rámci Památkové komise schvaloval a s architektem Filsakem osobně projednával.

situacím, kdy např. místnost s moderním kobercem z ÚBOK³⁰ doplňoval raně barokní obraz Panny Marie se svatou Bernardou, navštívený moderním stolním kovovým svítidlem sochaře Vladimíra Janouška, umístěným na biedermeierovském stolku z počátku 19. století. Přesto se zdá, podle popisů v dobové literatuře (zejména HOFFMANN 1974, 21, 22, 25) a podle dobových fotografií archivu hotelu Intercontinental, že tato symbióza byla vytvořena nanejvýš citlivě a celkový dojem překvapivě esteticky fungoval. Rovněž kombinace folklórně laděného dřevěného nábytku a stěny s náznaky struktury bednění na surovém betonu mohou být chápány jako cílený, byť kontroverzní kontrast (obr. 13). Řada vnitřních prostor je dnes změněná a přizpůsobená současné estetice, byť třeba i z důvodu, že se původní mobiliář nedochoval (obr. 14, 15). Na podobě a především vybavení hotelu se smutně podepsalo zejména časté střídání zahraničních vlastníků. Podobně jako u jiných velkých staveb, které si zahraniční majitelé předávali, pokaždé „zmizely“ další kusy původního vybavení.

Obr. 13. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, dobová fotografie, interiér restaurace „Cechovní síň“, kontrast historického nábytku a „bednění“ stěn (foto archiv hotelu, 70. léta).

Obr. 14. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, současný interiér restaurace Zlatá Praha, atelier Len + K, z původní výzdoby dochována pouze stropní svítidla H. Demartiniho (foto K. Houšková, 2013).

Dnešní interiéry upravené architektonickým studiem Len + K jsou pouhým torzem původní koncepce, ačkoliv se jeho představitelka, žačka Karla Filsaka, architektka Vladimíra Leničková snažila zachovat i přes nevěli investora alespoň některé dobové prvky, konstrukce či zařízení (HOUŠKOVÁ 2014; obr. 16).³¹

Popis stavby

Devítipodlažní železobetonová monolitická stavba s betonovými fasádami s kabřincovým obkladem byla navržena jako solitérní budova s nástupním prostorem na jižní straně. Hmota objektu

Obr. 15. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, dobová fotografie, interiér restaurace „Zlatá Praha“, svítidla H. Demartini, vlysy na stěnách E. Kmentová, původní mobiliář (foto archiv hotelu, 70. léta).

Obr. 16. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, současný interiér prostoru „lounge“, pohled k obchodům se suvenýry, uprostřed druhotně umístěná dvojice z řady původních sloupů M. Hejného, atelier Len + K (foto K. Houšková, 2013).

30 ÚBOK – zkratka pro Ústav bytové a oděvní kultury, v rámci něhož tvořili věhlasní čeští výtvarníci. Působil od roku 1959 zejména v oboru skla a keramiky, později se jeho působnost rozšířila na celý bytový interiér – nábytek, svítidla a bydlení vůbec. Byli zde umělci, kteří vedle své tvorby zasedali ve výtvarných radách a komisích a často sami spolupracovali s průmyslem (podrobně KARASOVÁ 2010).

31 Článek ve Zprávách památkové péče se podrobně zabývá rovněž rekonstrukcemi po roce 1990, na nichž nese výrazný podíl zejména současný atelier Len + K vedený Vladimírou Leničkovou. Tato architektka do roku 1996 spolupracovala s architektem Karlem Koutským († 1996) a po jeho smrti kontinuálně pokračuje v úpravách interiéru, naposledy restaurace Primátor (podrobně HOUŠKOVÁ 2014).

Obr. 17. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, interiér prostoru „lounge“ z 90. let, pohled k recepci a dále do prostoru k baru, původní trámový strop je dnes zakryt podhledem, skleněná plastika v pozadí nedochována (foto archiv Len + K 1994).

Obr. 18. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, interiér prostoru restaurace Cechovní síň z 90. let (foto archiv Len + K 1994).

je rozčleněna do tří lůžkových křídel, dvě směrem k nábřeží s výhledem na Hradčany a Letnou, třetí vyšší křídlo s výhledem na Staré Město. Ve střední spojovací hmotě lůžkových křídel jsou umístěné vertikální komunikace a pomocné prostory. Nad touto hmotou dominuje vyhlídková restaurace v 8. patře budovy. Podnož budovy zahrnuje v přízemí společenské prostory, v suterénu hospodářsko-provozní část (FILSAK/BUBENÍČEK/ŠVEC 1968, 363–366).

Nejatraktivnější bylo přirozeně přízemí se společenskými prostory řetězcími se po obvodu dispozice kolem hotelového zázemí, kde byla situována recepce, místnosti pro personál a veškerý kuchyňský provoz. Všechny společenské prostory byly průchozí, ale současně oddělitelné a samostatně fungující. Západní stranu dispozice zaujímal prostor tzv. „lounge“ s obchody a službami, s volně navazujícím „koktejl-barem“ (dochováno torzo; obr. 17). Na sever k Vltavě byl situován „snack-bar“ (nedochován) a prostor hlavní hotelové restaurace, tzv. „Cechovní síně“ (obr. 18). Z původního zařízení je dnes dochován původní dřevěný strop a vitrážová okna (obr. 19, 20).

Obr. 19. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, detail vitráže podle návrhu Josefa Jíry, restaurace „Primátor“, současný interiér, ateliér Len + K (foto K. Houšková, 2013).

Obr. 20. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, detail kazetového dřevěného stropu s malbami cechovních erbů podle návrhu Čestmíra Kafky, spolupráce Ústředí uměleckých řemesel, restaurace „Primátor“, současný interiér, ateliér Len + K (foto K. Houšková, 2013).

Napravo od hlavního vstupu je koridor vedoucí kolem tzv. „Loveckých salonků“ (dochováno torzo) až do předsálí Kongresového sálu, největšího prostoru v přízemí, jehož podoba zůstala v podstatě dochována jako jediná. Ve východní části dispozice je na sever orientován ještě původní Primátorský salonek (dochován částečně). V suterénu byla kromě technického zázemí a části služeb umístěna i vinárna „Mázhaus“ (nedochována; obr. 21). Další společenské prostory se nacházely až v horním 8. patře. Jednalo se o noční klub (nedochován) a vyhlášenou restauraci Zlatá Praha (dochována částečně). Většinu hmoty stavby zaujímal prostor hotelových pokojů a apartmá (nedochováno, zcela pozměněno).

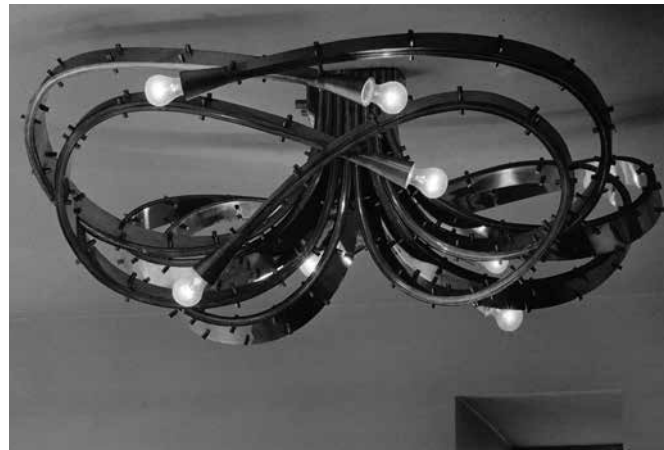
Hotel Intercontinental měl do detailu propracovaný výtvarný koncept, od osvětlení přes nábytek po design jídelních lístků. Ačkoliv ve výzdobě a zařízení byly zastoupeny všechny směry užitého umění a prolínaly se zde materiály jako dřevo, kov, textil a keramika, v původní koncepci se dalo mluvit téměř o „skleněném hotelu“. Sklo, jako nejznámější český produkt a artefakt, představovalo podstatnou část výzdoby a zařízení, z níž bohužel dodneška zůstalo žalostné torzo (obr. 22, 23).³² Kromě toho zmizela řada dalších uměleckých děl, pevných i mobilních, zejména od soudobých výtvarníků (tapiserie, vlisy na zdech, skleněné a kovové lustry, keramické artefakty, koberce, závěsy, obrazy).

„Filsakova (a Šrámkova) skupina v podstatě propojila ve svých realizacích s architektonickou tvorbou výtvarníky a objevila pro svět velké osobnosti, dnes vesměs uznávané špičky. V jejich vnímání

Obr. 21. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, dobová fotografie, interiér vinárny Mážhaus, keramické artefakty Arnošt Paderlík (foto archiv hotelu, 70. léta).

Obr. 22. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, detail skleněného vlisu, návrh Stanislav Libenský, Kongresový sál, předsálí (foto K. Houšková, 2013).

bylo výtvarné dílo nedílnou součástí architektury...“ (SEIDL/ŽELEZNÝ 2012, 86), na rozdíl např. od přístupu architekta Zdeňka Kuny nebo architektky Aleny Šrámkové, kteří se nikdy netajili tím, že výtvarná díla si do interiéru může pověsit až majitel stavby (SEIDL/ŽELEZNÝ 2012, 38).

Na původním vybavení se podílely např. osobnosti jako Alois Fišárek a Květa Hamsíková (textil, art protis), Vladimír Janoušek a Ladislav Jiránek, (sochy, svítidla), Věra Janoušková a Eva Kmentová (sochy, vlisy, reliéfy), Jiří Novák (obr. 24) a Hugo Demartini (kov, svítidla), René Roubíček (sklo, svítidla), Stanislav Libenský a Jaroslava Brychtová (sklo, reliéf – křišťál v obvodové stěně stavby), Děvana Mírová, Lydia Hladíková, Marie Rychlíková, Arnošt Paderlík a Václav Šerák (porcelán a keramika), Josef Klimeš, Miloslav Hejný (dřevo, sochy), František Ronovský (cyklus obrazů), Čestmír Kafka, Vladimír Tesař (předlohy pro stropní výmalby

Obr. 23. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, detail stropního svítidla, návrh René Roubíček, Kongresový sál (foto K. Houšková, 2013).

Obr. 24. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, detail stropního kovového svítidla, návrh Jiří Novák, Lovecké salonky, nedochováno (foto archiv hotelu, 70. léta).

³² Nicméně i torzálně dochované lustry v Kongresovém sále a bývalém Primátorském salonku podle návrhu René Roubíčka a skleněné reliéfy Stanislava Libenského a Jaroslavy Brychtové jsou samy o sobě velmi působivé.

Obr. 25. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, piktogram nade dveřmi do salonku Vlasta, návrh Jiří Rathouský (foto K. Houšková, 2013).

a struktury), Josef Jíra (malované vitráže), Jiří Rathouský (grafika, piktogramy; obr. 25). Výčet ale zdaleka není úplný, pouze výběrový. Zastoupena byla také řada dalších bezejmenných výtvarníků z institucí typu zmíněného ÚBOKu.³³

Současný stav hotelových interiérů

V dnešních prostorách lze v podstatě potkat ojedinělá původní umělecká díla zasazená do pozměněných či nových interiérů. Nezapomenutelné jsou např. křišťálové lustry osvětlující impozantní prostor Kongresového sálu v přízemí (obr. 26). Křehké výtvořky z tyčového skla od Reného Roubička jsou umístěny v kazetovém stropě a jejich světelný efekt je podpořen i dvěma druhy obkladů stěn, textilními tapetami a historickými zrcadly. Rovněž originální jsou kovová svítidla v restauraci Zlatá Praha v 8. patře hotelu, jakési variabilně tvarované hrozny z lesklých zlatých koulí, dílo sochaře Huga Demartiniho (obr. 27).

Dnešního návštěvníka překvapí rovněž dochované dřevěné artefakty, vesměs větších rozměrů, které nejsou typickým zařízením dnešních hotelových interiérů. V prostoru dnešního „lounge“ v přízemí, kde prostor recepcce přechází do částečně oddělených prostor „míst pro setkávání“, se poněkud ztrácí dvojice sloupů z jasanového dřeva od Miloslava Hejného. Sloupy jsou zde

Obr. 26. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, současný interiér prostoru Kongresového sálu v přízemí, stropní svítidla René Roubiček (foto K. Houšková, 2013).

Obr. 27. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, detail stropního kovového svítidla, návrh Hugo Demartini, restaurace Zlatá Praha (foto K. Houšková, 2013).

Obr. 28. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, dobová fotografie, interiér chodby u Loveckých salonků, prostor s betonovými překlady a dřevěnými sloupy sochaře M. Hejného v kontrastu historických zrcadel a nábytku (foto archiv hotelu, 70. léta).

umístěny druhotně a jen pohled na starší fotografie napoví, jak působivé toto dílo bylo původně. Řada těchto sloupů tvořila fascinující „stromořadí“ v koridoru podél tzv. „Loveckých salonků“ (dodnes zachovalých prostor napravo od recepcce, byť bez původní výzdoby) a spolu s nimi a dalšími tematickými díly představovala lesní a přírodní bohatství tehdejšího Československa (HOFFMANN 1974, 22, obr. 28).³⁴

Dalším solitérem dnešního přízemí je dřevěná, dynamicky působící stěna – paraván Josefa Klimeše – oddělující prostor „lounge“ od někdejšího „koktejl-baru“ (obr. 29). V původním „koktejl-baru“ byla umístěna i monumentální plátna Františka Ronovského, dnes přemístěná na sever, ke vstupu do restaurace Primátor. Posledním dochovaným dřevěným artefaktem je neobvyklý strop, v této restauraci vyskládaný z nepravidelných kazet, navozující atmosféru původní restaurace „Cechovní síň“ s odkazy na prostředí staropražských cechů (návrh malíř Čestmír Kafka). Ačkoliv zejména tento prostor představuje moderní pojetí interiéru od architektonického studia Len + K, snaha o návazání na interiér původních autorů je tu velmi výrazná. Kromě původního stropu jsou tu zachovány i stěny se zmíněným „bedněním“ – struktura v pohledovém betonu použitá na fasádě exteriéru, či dřevěné detaily odkazující k původní výzdobě (nábytek, dělicí stěny).³⁵

Co už v dnešních přízemních interiérech nenajdeme, jsou drobné umělecké předměty ze skla a keramiky, soudobé ani historické (obkladové dlaždice, porcelánové kandelábrы i ukázky historického skla a porcelánu).³⁶ Soudobá i historická keramická výzdoba byla na míru vybrána nebo vytvořena zejména pro suterénní vinárnu (figurky, nádobí a lampy od Arnošta Paderlíka a Václava Šeráka). Rovněž dochovaných textilních výrobků (tapiserie, art-protisy) je jen pomálu.

33 Vedle ÚBOKu např. také Ústředí lidové umělecké výroby a jeho zařízení – Krásná jizba.

34 Jediné svědectví o původním interiéru je v podstatě popis v článku v Glass revue (HOFFMANN 1974).

35 Konzultace s Ing. arch. Vladimírou Leníčkovou, ateliér Len + K.

36 Někdejší snack-bar, salonky, koridory.

Výtvarný efekt hotelu tvořil i nadčasový grafický design od výtvarníka Jiřího Rathouského. Počínaje oficiálním emblémem hotelu (obr. 30), přes logotypy označující jednotlivé prostory (obojí dochováno), až po grafiku menu a vinných lístků, hotelových dopisních papírů či dalších tiskovin (nezachováno).

Důležité je připomenout letmo zmíněnou spolupráci s tehdejšími výtvarnými institucemi, především již uvedeným ÚBOK, Krásnou jizbou provozovanou při Ústředí lidové umělecké výroby nebo Institutem průmyslového tvarování (později designu). Zejména ÚBOK se podílel především na výběru a návrzích textilních doplňků (tapety, koberce, závěsy, uniformy zaměstnanců) a dále jídelních a nápojových servisů (keramika, porcelán, sklo) lišících se podle funkce jednotlivých prostor.

Obr. 29. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, dřevěná stěna – paraván, návrh Josef Klimeš, interiér „lounge“ a baru ateliér Len + K (foto K. Houšková, 2013).

Zhodnocení z památkového hlediska

Do dnešní doby zůstala zachována architektura stavby, hmota i její obvodový plášť. Interiéry ale prošly podstatnými změnami. Ačkoliv se architekti z ateliéru Len + K,³⁷ autoři většiny rekonstrukcí od počátku 90. let do roku 2012, snažili ctít a respektovat styl práce původních autorů, Filsakova a Šrámkova týmu, řada uměleckého vybavení a zařízení prostor zcela zmizela již v průběhu raných 90. let, kdy hotel procházel divokými vlastnickými změnami. Řada artefaktů zůstala, ale byla přemístěna na jiné místo (např. část Hejného dřevěných sloupů). Tehdejší komplexně řešené interiéry mají dnes jinou podobu nebo jako prostory s určitou funkcí zmizely úplně (noční klub, vinnárna, snack bar). Z nejprestižnější skleněné výzdoby zůstaly jen napevno instalované vitráže (Josef Jíra), skulpturální skleněné výplně (Stanislav Libenský) a některá stropní svítidla (René Roubíček, Jiří Novák). I přes provedené změny a úpravy je architektura stavby a urbanistické řešení okolí stále velmi silným počinem a řešením natolik výrazným, že si zaslouží nejen pozornost, ale v lepším případě i nějakou míru státem garantované ochrany. Interiéry, ač přizpůsobené dnešní estetice (a samozřejmě jejím požadavkům), nejsou již obrazem původního řešení, ale pracují s prostorem tak, aby navazoval na architekturu exteriéru a řada původních děl je do nich stále zakomponována. Z tohoto hlediska by bylo žádoucí zvážit návrh hotelu Intercontinental za kulturní památku.

Obr. 30. Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, předsazený emblém hotelu na západní straně fasády od Pařížské ulice, kopie (foto K. Houšková, 2013).

Kateřina Houšková

³⁷ Článek ve Zprávách památkové péče se podrobně zabývá rovněž rekonstrukcemi po roce 1990, na nichž nese výrazný podíl zejména současný ateliér Len + K vedený Vladimírou Leníčkovou. Tato architektka do roku 1996 spolupracovala s architektem Karlem Koutským († 1996) a po jeho smrti kontinuálně pokračuje v úpravách interiéru, naposledy restaurace Primátor (podrobně HOUŠKOVÁ 2014).

HOTEL FORUM

Někdejší hotel Forum Praha (dnes Corinthia Hotel Prague) stojí na Pankráckém předmostí Nuselského mostu, plánovaném architektky již delší dobu (obr. 31).³⁸ Jedná se o exponovanou lokalitu při pražské magistrále a stanici metra Vyšehrad,³⁹ kde bylo v průběhu 80. let postaveno několik významných veřejných státních staveb. V první řadě se jedná o monumentální Palác kultury,⁴⁰ dále o sledovaný hotel Forum, a administrativní budovu řídicího střediska Městské správy VB.⁴¹ Výšková stavba hotelu tvoří dominantu celoměstského významu, neboť se pohledově uplatňuje i z rampy Pražského hradu.

Autorem návrhu od architektonické studie po dohled na stavbě je architekt Jaroslav Trávníček (* 22. 3. 1948) z Vojenského projektového ústavu (VPÚ), jehož členové navrhovali i ostatní zmíněné stavby Pankráckého předmostí. Toto pracoviště totiž představovalo pro vládu nejloajálnějšího zpracovatele dokumentace. Interiérové řešení navrhoval maďarský architekt Josef Király, uplatnění uměleckých děl zde zajišťovali architekti Jan Mayer a Jaroslav Trávníček.

Obr. 31. Praha 4-Nusle, čp. 1655, Kongresová 1. Někdejší hotel Forum, exteriér, pohled z Karlova (foto M. Kracík, 2012).

Hotel Forum, tehdy ještě Kosmos, se v literatuře objevuje již v roce 1984, kdy byla publikována vnitroustavní architektonická soutěž VPÚ z roku 1982, kterou vyhrál návrh Jaroslava Trávníčka z ateliéru 7. „Kompozičně bude stavba hotelu plnit funkci úměrného vertikálního prvku, který spolu s horizontálou Paláce kultury a mostu Klementa Gottwalda vytvoří základní architektonický obraz pankráckého předmostí. Toto nové urbanistické přeskupení v panoramatickém obrazu města vytvoří úvod k nové zástavbě Pankrácké pláně s výškovým vyvrcholením v místech Centrálního náměstí.“ (TRÁVNÍČEK 1984, 315).

Již v době výstavby se objevovaly názory, že architektura hotelu je opožděná vůči světovým trendům postmoderny a dekonstruktivismu. V podrobném článku (NOVOTNÝ/PROCHÁZKA/KAPUSTA 1989, 20) s rozhovorem s autorem se píše: „Pokud je něco na hotelu Forum skutečně passé, pak je to podle mého názoru konkrétní forma těchto závěsových stěn.“ Na toto téma reaguje v rozhovoru architekt Trávníček vysvětlením, že návrh je z roku 1982, že mu šlo o jistotu v urbanistické skladbě a o navázání na architekturu Paláce kultury, ne o extravaganci.

V polistopadové odborné literatuře nalezneme zmínku o hotelu pouze v jednom případě (SVOBODA/NOLL/SKALA 2006, 101–102), to je důsledek skutečnosti, že stavba nepatří k těm zásadním, posouvajícím vývoj československé architektury kupředu. Větší část literatury o architektuře 2. poloviny 20. století se také věnuje hlavně 50. až 70. létům a obdobím po roce 1989, na 80. léta a hlavně budovy vládního charakteru pamatuje nejméně.

38 Autoři mostu Svatopluk Kobr, Vojtěch Michálek, Stanislav Hubička, 1965–1973.

39 Původně Gottwaldova, Stanislav Hubička, PÚDIS Praha, do roku 1974.

40 Dnes Kongresové centrum, autoři Vladimír Ustohal, Jaroslav Mayer, Antonín Vaněk, Josef Karlík – VPÚ, 1975–1981.

41 Dnes Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy, autor Václav Hauzírek, VPÚ, 1985–1992.

Stavební historie

Zástavba pankráckého předmostí byla plánována již dávno před realizací hotelu Forum.⁴² Ze starších projektů stojí za zmínku soubor vysokoškolského učiliště s internáty a byty týmu Josefa Havlíčka, Jaroslava Černohorského a Zdeňka Vávry, kteří se účastnili omezené soutěže v roce 1954. V jedné z vývojových variant projektu se vyskytuje dvojice výrazných dominant, tvořených symetrickými štíhlými jehlany v duchu meziválečné avantgardy (HAVLÍČEK 1964, 16). Z realizace tehdy sešlo, ale když v roce 1963 probíhala soutěž na řešení areálu ústavů společenských věd ČSAV pro západní část předmostí, na východní se již počítalo s výškovým hotelem (KADEŘÁBEK 1964). Ten měl být postaven mezi léty 1969 a 1971 podle projektu Aleny Šrámkové a Jindřicha Pulkrábka (SIROTEK 1969, 32). Jednalo se o sestavu štíhlé, 57 metrů vysoké lůžkové části a horizontální podnože restaurační části, tedy známé řešení v intencích mezinárodního stylu. K vybudování areálu ústavů společenských věd nedošlo a v průběhu sedmdesátých let, strana a vláda předurčila západní část pankráckého předmostí novému účelu – Sjezdovému paláci.⁴³ Ve východní části však záměr výškového hotelu zůstal, neboť měl primárně sloužit právě návštěvníkům nové monumentální stavby. Vojenský projektový ústav (VPÚ), projektant Paláce kultury, uspořádal v roce 1982 vnitroustavní soutěž, ze které vzešlo 17 variant studií, jež byly zpracovávány ve spolupráci s ÚHA. Autorem vítězného návrhu se stal Jaroslav Trávníček. ÚHA po prostudování soutěžních variant nakonec požadoval výšku 90 m, zástupci památkové péče o deset metrů méně, výsledná výška činí 83 m.

Dodavatelé, srbská firma UNION ENGINEERING Bělehrad a rakouská WARIMPEX Vídeň, realizovali stavbu od července 1986 do června 1988, včetně velké části projektové přípravy. Taková rychlost výstavby se zcela vymykala tehdejšímu tuzemskému poměru. Československá organizace pro výstavbu požadovala sedm a půl roku (NOVOTNÝ/PROCHÁZKA/KAPUSTA 1989, 25)!

V roce 1998, tedy 10 let po realizaci, hotel prošel radikální přestavbou společenských interiérů, kdy naprostá většina prostor dostala novou tvář. Projekt renovace hotelu vypracoval atelier G. A. Design International LTD.⁴⁴

Popis stavby

Hotel sestává z horizontální, částečně do terénu zapuštěné hmoty podnože s terasami (obr. 32) a dominantní vertikální lůžkové části (obr. 33). Budova stojí při terénní hraně, čehož autor využil k návrhu teras v podzemních podlažích. Jak architekt vysvětloval (TRÁVNÍČEK 1984, 315), bylo

Obr. 32. Praha 4-Nusle, čp. 1655, Kongresová 1. Někdejší hotel Forum, exteriér, podnož hotelu s terasami obrácenými do Nuselského údolí (foto M. Kracík, 2013).

Obr. 33. Praha 4-Nusle, čp. 1655, Kongresová 1. Někdejší hotel Forum, exteriér, západní fasáda lůžkové části (foto M. Kracík, 2013).

42 S Nuselským mostem se počítalo již za 1. republiky (HAVLÍČEK 1964, 120).

43 Později Palác kultury, nyní Kongresové centrum.

44 Ing. arch. Alexandr Götz, projektová dokumentace uložena ve stavebním archivu Prahy 4.

Obr. 34. Praha 4-Nusle, čp. 1655, Kongresová 1. Někdejší hotel Forum, interiér vstupní haly, schodiště, dnešní stav (foto M. Kracík, 2013).

Obr. 35. Praha 4-Nusle, čp. 1655, Kongresová 1. Někdejší hotel Forum, interiér vstupní haly, skleněné plastiky pod schodištěm Stanislava Libenského a Jaroslavy Brychtové odstraněné v roce 1998, původní stav (reprofoto dle NOVOTNÝ/PROCHÁZKA/KAPUSTA 1989).

záhodno dosáhnout účinku vertikality, tj. vhodného poměru výšky k půdorysným rozměrům. Toho bylo obtížné docílit, neboť při potřebě rozsáhlé náplně limitovaly výšku urbanistické vztahy. Architekt se proto rozhodl rozdělit hmotu do dvou částí, nezvyklého půdorysu rozvinutých osmiúhelníků, a vzájemně je posunout, aby dosáhl štíhlosti alespoň z pohledu od centra města. Obě části hmoty mají navíc zešíkmené střechy a nestejnou výšku pro dosažení gradace stavby a snížení celkové hmoty směrem k okolí. Budova sestává z 27 nadzemních a 3 podzemních podlaží.

Nosnou konstrukci tvoří železobetonový monolitický skelet. Obvodovým pláštěm je ocelohliníková závěsová stěna s bronz-hnědým zasklením (s vnitřními přízdívkami s izolací) dodávaná firmou Walch z Rakouska, dodnes původní. Fasádu člení světlé vertikální pásy železobetonových montovaných panelů. Všechny části pohledového betonu byly na závěr prací natřeny světle béžovou fasádní barvou.

Interiéry dodávala rakouská firma, která pro jejich návrhy vybrala maďarského architekta Josefa Királyho, jehož návrhy byly schvalovány uživatelem za pomoci generálního projektanta (VPÚ), kde na interiér dohlížel arch. Miroslav Mužík. Uplatnění uměleckých děl v interiéru zajišťovali architekti Jan Mayer a Jaroslav Trávníček. Podnož má půdorys blízký čtverci, přičemž veřejné prostory zabírají ve dvou podzemních podlažích jižní část a ve dvou nadzemních i východní část. V polygonálním tvarování většiny původních interiérů a exteriéru lze pozorovat snahu o celistvé řešení architektury. Vstupní hala se nachází v jihovýchodní sekci 1. podzemního podlaží, zde velkou část zaujímá

Obr. 36. Praha 4-Nusle, čp. 1655, Kongresová 1. Někdejší hotel Forum, interiér vstupní haly, mramorový reliéf „Česká krajina“ Jiřího Kryštůfka (foto M. Kracík, 2013).

Obr. 37. Praha 4-Nusle, čp. 1655, Kongresová 1. Někdejší hotel Forum, interiér pivnice s kuželníkem, podlaha nepůvodní (foto M. Kracík, 2013).

schodiště vedoucí do přízemí a 1. patra, které je obložené bílohnědým dalmatským mramorem a drží onen osmiúhelníkový půdorys (obr. 34). Z mělkého bazénku na úpatí schodiště vystupovaly skleněné krystaly světoznámých autorů Stanislava Libenského a Jaroslavy Brychtové (obr. 35). Při schodišti je směrem do středu dispozice situován nástup k výtahům, jenž má stěny obloženy mramorem a ostění výtahů dřevem. Navazující hotelovou halu na jižní straně původně ovládala soustava dynamických stropních osvětlovadel Vladimíra Procházky nad velkorysími sedacími soupravami, opět oktogonálního tvarování, které dnešní řešení nerespektuje. Hala měla béžový koberec v kombinaci s ponechanou mramorovou dlažbou, mohutné dřevem obložené pilíře, hnědý nábytek

Obr. 38. Praha 4-Nusle, čp. 1655, Kongresová 1. Někdejší Hotel Forum, interiér restaurace v přízemí, po přestavbě (foto M. Kracík, 2013).

a béžový strop.⁴⁵ V hale nalezneme mramorový reliéf „Česká krajina“ Jiřího Kryštofka (obr. 36), patrně jediné dochované původní umělecké dílo v celém interiéru hotelu. Ve 2. podzemním podlaží se nachází pivnice s kuželníkem, v parafrázovaném stylu české hospody, tedy za hojného použití dřeva v mírně rustikálním stylu, která se díky nevyužití nachází takřka v původním stavu (obr. 37). Další tentokrát kompletně přestavěná restaurace má místo v přízemí (obr. 38), původně nesla název „Česká“, její opět polygonální interiér rovněž odkazoval k tradici. Podlahy a strop byly světle béžové, obklady stěn, pilířů a nábytek naopak v tmavém dřevě. Je zajímavé, že postmoderní tendence, tedy parafrázovaný návrat k tradici, se dostaly do interiérů dříve než do řešení exteriérů. Autoři to popsali jako „záměr o současnou atmosféru v historickém kontextu“.⁴⁶ Někdejší „cocktail bar“ a jídelní část „České restaurace“ zde oddělovalo dřevěné mřížoví s barevnými skleněnými výplněmi Elišky Rožátové. Na stropě jídelní části byla zavěšená nasvětlená plastika Stanislava Kostky s motivem zlatého deště, dále opuková reliéfní stěna Slavoj Nejdla a dřevěný reliéf Zdeňka Vodičky. V přízemí se také nachází zrekonstruovaný kongresový sál se skládacími příčkami. Další restaurace se nachází v 1. patře, bývala zde bronzová plastika Harmonie od Jana Hány a hudební nika s akrylovou výmalbou Rudolfa Riedlbaucha, stropní osvětlení restaurace navrhoval sochař Jaroslav Štursa. Noční klub „Galaxie“ se nacházel rovněž v 1. patře a soudobé odborné hodnocení v časopise (NOVOTNÝ/PROCHÁZKA/KAPUSTA 1989, 22) ho považuje za nejvydařenější interiér hotelu. Bohužel z něho zbyla pouze dobová fotogra-

Obr. 39. Praha 4-Nusle, čp. 1655, Kongresová 1. Někdejší hotel Forum, interiér nočního klubu „Galaxie“, původní stav, dnes neexistuje (reprofoto dle NOVOTNÝ/PROCHÁZKA/KAPUSTA 1989).

fie (obr. 39). Design interiéru zde, na rozdíl od ostatních prostor, ovládaly oblé tvary barů a podhledu. Osvětlovací tělesa, navržená Pavlem Hlavou, v průběhu večera měnila svou barvu díky barevným reflektorům řízených počítačem. Lůžková část zabírá 20 pater a převážně se jedná o dvoulůžkové pokoje, jejichž prostor tvoří výseč osmibokého hranolu rozšiřující se směrem k oknu. V pokojích se, na rozdíl od zbytku

Obr. 40. Praha 4-Nusle, čp. 1655, Kongresová 1. Někdejší hotel Forum, interiér bazénu v nejvyšším podlaží, původní dynamický modrobílý pohled byl nahrazen konvenčním rovným (foto M. Kracík, 2013).

hotelu, zachovalo mnohé z původního vybavení. Jedná se o posuvné dveře, vestavěný nábytek a zejména vybavení koupelen. Jsou obloženy buď dobovou béžovou keramikou, tzv. kůží, nebo v případě luxusnějších pokojů mramorem. Původní zůstaly i některé zařízení předměty. Nad lůžkovou částí se nachází opět společenské prostory jako konferenční sál se zázemím, dále bazén, sauna a posilovna. Bazén s původním modrým obkladem poskytuje působivý výhled (obr. 40), ostatní prostory doznaly kompletních přestaveb.

45 Popisy původních interiérů čerpány z archivní projektové dokumentace a dobových fotografií.

46 Technická zpráva úvodního projektu, Stavební archiv Prahy 4.

Zhodnocení z památkového hlediska

Bývalý hotel Forum vystupuje nad průměr tehdejší produkce. Bylo to dáno charakterem zakázky, hotelu jako součásti souboru veřejných staveb spojených se státní nomenklaturou.⁴⁷ Hotel měl poskytnout ubytování vysoké úrovně tisícovce českých i zahraničních návštěvníků. O prestiži zakázky svědčí i přítomnost zahraničních dodavatelů. Stylem architektonického pojetí lze stavbu zařadit někam mezi pozdní modernu a skulpturalismus. Stavbu architekt nenavrhol zcela v intencích mezinárodního stylu, kdy forma sleduje funkci, ale, jak sám vysvětluje: „Jde vlastně o skulpturální architekturu – o vymodelování jakéhosi krystalu.“ (SEKAL 1989, 1) Hotel Forum, dle mého soudu, nepatří čistě mezi stavby onoho „vyprázdňeného pozdního modernismu, který ovládal většinu naší standardní architektonické produkce“ (KRATOCHVÍL 1995, 63) 80. let., neboť tvarování jeho hmoty má určité opodstatnění i invenci. Architektovi i zadavateli šlo o důstojné, ale konvenční řešení, čehož bylo dosaženo. Pozoruhodné, výtvarně pojaté interiéry, typické pro tehdejší produkci, byly v porevoluční euforii v roce 1998 neuvážlivě nahrazeny „opatrným“ mezinárodním designem bez přítomnosti autorských děl. Délka života interiéru budovy včetně jeho bohaté umělecké výzdoby tak dosáhla pouhých 10 let! Vzhledem k tomu, že exteriér je dochován v původní podobě, stavba představuje autentický doklad pozdně modernistické architektury 80. let, její kvalita, originalita a celistvost však nejsou natolik vysoké, abychom mohli uvažovat o prohlášení za kulturní památku. Na druhou stranu je třeba připomenout osud dvou rozsáhlých pražských staveb z 80. let 20. století. Někdejší budova tiskárny a redakce Rudého Práva,⁴⁸ dokončená až roku 1989, ustoupila administrativnímu komplexu již v roce 2012 a nedávno zdemolovaný hotel Praha představoval významné celostní dílo specifických hodnot. Tyto příklady ukazují, v jakém ohrožení se určitý segment architektury 80. let 20. století nachází. Obě demolované budovy i areál staveb pankráckého předmostí patří do kategorie státních budov. Historici architektury je v některých případech opomíjejí, patrně z důvodu negativního vztahu k pozadí jejich vzniku. Tyto stavby pokaždé neurčovaly směr československé architektury, je však nutno si uvědomit, že výše, než jejich kvality výtvarné, zde stojí důležité hodnoty historické.

Matyáš Kracík

Závěr

Všechny tři hotely měly své slabiny i své přednosti. První stavba, holešovický Parkhotel, sice se zpožděním, nicméně zdařile parafrázuje principy corbusierovské tektoniky s jeho charakteristickými prvky a jednoduchou střídmostí konstrukcí, nicméně koexistence architektury s výtvarnými díly poněkud pokulhává. Svému prostředí ale nijak neubližuje a do spíše industriální části dolních Holešovic poměrně citlivě zapadá.

Hotel Intercontinental kvalitativně vyniká i v rámci celé československé architektury, do níž přináší domácí období uznávaného světového stylu se sochařským podtextem pracujícím se surovými betonovými povrchy, tzv. brutalismu. V jeho interiérech se ale moderní výraz mísil s limity zadání, nezbytnou ukázkou tradice a české historie mnohdy vyznívající až ahistoricky. Současná rekonstrukce ale tento aspekt v podstatě smazala. Jako druhou stránku věci je třeba zmínit celkovou urbanistickou koncepci stavby a jejího okolí. Objektivně představoval realizovaný urbanismus (vytvoření nového náměstí na jih k Bílkově ulici, zahradní plocha při nábřeží na sever, západní průhled ke kostelu svatých Šimona a Judy a snížení nivelety v Dušní ulici) velmi výrazný zásah do tehdejšího historického centra. Místy, dalo by se říci, byl nejen brutalistní, ale i razantní změnou pro dané prostředí. Nabízí se otázka, zda výrazné kvalitní řešení není jednou z cest, jak se vypořádat s historií.

Poslední z představených staveb, hotel Forum, dokončený pouhý rok před revolucí, slohově připomíná stavby o dekádu mladší, větší architektonické ambice postrádá a celkově se snaží přizpůsobit protějším Paláci kultury dokončenému roku 1981. Přesto však původně disponoval zajímavě řešenými komorními interiéry s moderní výzdobou. Po roce 1989, kdy z projektové dokumentace zmizela povinná položka uplatnit 1–4 % z celkových nákladů na uměleckou výzdobu, se žádný takový hotel s podobným výtvarným programem již nepostavil.

Z těchto tří objektů jsme shodně a jednoznačně pro návrh na kulturní památku vybrali hotel Intercontinental, který dle našeho názoru podmínky prohlášení splňuje, tj. má mimořádnou architektonickou kvalitu a vysokou míru autenticity. Architektura je cenným příkladem mezinárodního

47 Původním účelem Paláce kultury bylo především konání stranických sjezdů KSČ.

48 Autor Miroslav Koukolík, 1982–1989.

brutalismu přizpůsobeného českému prostředí. I přes zmíněné rekonstrukce a proměny interiérů stále představuje významnou hodnotu a celkové urbanistické řešení, jakkoliv odvážné, vykazuje známky kvality a nadčasového řešení.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČEDOK – Československá dopravní a cestovní kancelář
 ČSAV – Československá akademie věd
 PPÚ – Projektový ústav výstavby hlavního města Prahy
 PÚDIS – Projektový ústav dopravních a inženýrských staveb
 ÚBOK – Ústav bytové a oděvní kultury
 ÚHA – Útvar hlavního architekta
 ÚNV – Ústřední národní výbor
 VB – Veřejná bezpečnost
 VPÚ – Vojenský projektový ústav

PRAMENY

Archiv hotelu Intercontinental Praha.
 Archiv hotelu Parkhotel Praha.
 Archiv ÚMČ Praha 1 (složka Praha 1-Staré Město, čp. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental).
 Archiv ÚMČ Praha 4 (složka Praha 4-Nusle, čp. 1655, Kongresová 1. Hotel Forum).
 Archiv ÚMČ Praha 7 (složka Praha 7-Holešovice, čp. 1502, Veletržní 20. Parkhotel).
 Ústní konzultace s Ing. arch. Vladimírou Leníčkovou, ateliér Len + K, spoluautorka a autorka rekonstrukcí v letech 1993–2012.
 Ústní konzultace s prof. Ing. akad. arch. Alenou Šrámkovou, autorkou původního řešení interiéru Parkhotelu.
 Vzpomínky pamětníka profesora Karla Kibice, tehdejšího člena památkové komise a jeho osobní archiv.

LITERATURA

sine 1978 — *sine*: Hotel Intercontinental. Dobová brožura, grafická úprava J. Rathouský, J. Schicker, Praha 1978.
 DOSTÁL/PECHAR/PROCHÁZKA 1970 — Oldřich DOSTÁL / Josef PECHAR / Vítězslav PROCHÁZKA: Moderní architektura v Československu. Praha 1970.
 EDEL on-line — heslo Zdeněk EDEL. In: Informační systém abART <<http://abart-full.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=osobavdokumentu>>.
 FILSAK/BUBENÍČEK/ŠVEC 1968 — Karel FILSAK / Karel BUBENÍČEK / Jaroslav ŠVEC: Návrh mezinárodního hotelu IHC v Praze na náměstí Curieových. Technická zpráva. Architektura ČSSR 6, 1968, 363–366.
 HALÍK 2011 — Pavel HALÍK: Parkhotel. In: Slavné stavby Prahy 7. Petr Krajčí (ed.), Praha 2011, 218–219.
 HAVLÍČEK 1964 — Josef HAVLÍČEK: Návrhy a stavby 1925–1960. Praha 1964.
 HLADÍK on-line — heslo Jan HLADÍK. In: Wikipedie <http://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Hlad%C3%ADk>.
 HOFFMANN 1974 — J. S. HOFFMANN: The Intercontinental hotel in Prague, an attempt to create an artistic environment. *Glass Review* 12, 1974, 21–27.
 HOUŠKOVÁ 2014 — Kateřina HOUŠKOVÁ: Hotel Intercontinental v Praze – historie a současnost z pohledu památkové péče. *Zprávy památkové péče* 74, 2014/1, 17–25.
 JANÁS 2005 on-line — Robert JANÁS: texty k historii československých ambasad do zahraničí. In: webové stránky Ministerstva zahraničních věcí, sekce Budovy ministerstva a ambasad, Naše budovy v zahraničí (výběr) <http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/budovy_architektura/nase_budovy>.
 KADEŘÁBEK 1964 — Jiří KADEŘÁBEK: Soutěž na ideové architektonické a urbanistické řešení areálu ústavů společenských věd ČSAV v Praze na Pankráci. *Architektura ČSSR* 23, 1964/3, 163–174.
 KARASOVÁ 2010 on-line — Daniela KARASOVÁ: ÚBOK Praha, 1959–?. *Stolařský magazín* 5, 2010. Ke stažení <<http://www.designcabinet.cz/ubok-praha-1959>>, bez paginace.
 KIBIC 1966 — Karel KIBIC: Výhledová zástavba předmostí Švermova mostu. *Staletá Praha* 2, 1966, 111–116.
 KLIMES 1968 — Vlastibor KLIMES: Návrh a realizace veřejných budov v Praze 7, Parkhotel. *Architektura ČSSR* 28, 1968/3, 168–177.
 KRATOCHVÍL 1995 — Petr KRATOCHVÍL: Léta osmdesátá. In: Česká architektura 1945–1995. Miroslav Baše / Benjamin Fragner / Pavel Halík / Jiří T. Kotalík et al., Praha 1995, 61–71.
 KRÍŽOVÁ 2013 — Hedvika KRÍŽOVÁ: Hotel Praha. Od architektonické soutěže po jeho uměleckou a uměleckořemeslnou výzdobu. *Staletá Praha* 29, 2013/1, 91–108.

- LUKEŠ/SVOBODA 1985 — Zdeněk LUKEŠ / Jan SVOBODA: Praha 7 – 100 let moderní architektury 1885–1985. Praha 1985.
- LUKEŠ 2014 on-line — Zdeněk LUKEŠ: Nejen skvělý Parkhotel. In: Neviditelný pes 29. 1. 2014 <<http://www.earch.cz/cs/revue/nejen-skvelly-parkhotel>>.
- NOVÁKOVÁ on-line — Zdenka NOVÁKOVÁ: heslo František Cubr. In: Archiweb <<http://www.archiweb.cz/frantisek-cubr>>.
- NOVOTNÝ ET AL. 1989 — Jan NOVOTNÝ / Vítězslav PROCHÁZKA / František KAPUSTA: Hotel Forum v Praze. Architektura ČSR 48, 1989/1, 17–29.
- NOVÝ 1971 — Otakar NOVÝ: Architekti Praze. Praha 1971.
- NOVÝ 1973 — Otakar NOVÝ (ed.): Architektonická bilance, Krajský projektový ústav 25 let. Praha 1973.
- NOVÝ 1978 — Otakar NOVÝ: Praha v architektuře naší generace. In: Praha našeho věku. Emanuel Poche (ed.), (=Čtvero knih o Praze, sv. 4), Praha 1978.
- SEDLÁKOVÁ/FRIČ 2006 — Radomíra SEDLÁKOVÁ / Pavel FRIČ: 20. století české architektury. Praha 2006.
- SEIDL/ŽELEZNÝ 2012 — Robert SEIDL/ Jakub ŽELEZNÝ (eds): Jan Bočan. Praha 2012.
- SEKAL 1989 — Luboš SEKAL: Hotel Forum Praha. Československý architekt 35, 1989/1, 1–6.
- SIROTEK 1969 — Jaromír SIROTEK: Nové hotely. Architektura ČSR 28, 1969/1, 29–36.
- SVOBODA/NOLL/SKALA 2006 — Jan E. SVOBODA / Jindřich NOLL / Vladislav SKALA: Praha 1945–2003. Praha 2006.
- SYLVESTROVÁ 2008 on-line — Marta SYLVESTROVÁ: heslo Jiří Rathouský. In: <<http://www.czechdesign.cz/index.php?status=c&clanek=1681>>.
- ŠEVČÍK/BENEŠ 2009 — Oldřich ŠEVČÍK / Ondřej BENEŠ: Architektura 60. let, „Zlatá šedesátá léta“ v české architektuře 20. století. Praha 2009.
- ŠRÁMKOVÁ 1974 — Alena ŠRÁMKOVÁ: Jeden z problémů při navrhování hotelů. Projekt 16, 1974/9, 53–54.
- ŠRÁMKOVÁ on-line — heslo Alena ŠRÁMKOVÁ. In: Archiweb. <<http://www.archiweb.cz/architects.php?type=arch&place=cr&action=show&id=543>>.
- ŠVÁCHA 2007 — Rostislav ŠVÁCHA: Architektura 1958–1970. In: Dějiny českého výtvarného umění. Rostislav Švácha / Marie Platovská (eds), Praha 2007.
- ŠVÁCHA ET AL. 1996 — Rostislav ŠVÁCHA / Jiří ŠEVČÍK / Josef PLESKOT / Ludvík HLAVÁČEK / Jana ŠEVČÍKOVÁ / Emil PŘIKRYL / Michal KOHOUT / Ludmila HATRICK: Alena Šrámková. Katalog výstavy, Praha 1996.
- TRÁVNÍČEK 1984 — Jaroslav TRÁVNÍČEK: Hotel Kosmos na pankráckém předmostí mostu Klementa Gottwalda. Architektura ČSR 43, 1984/7, 315–318.
- URLICH ET AL. 2006 — Petr URLICH / Petr VORLÍK / Beryl FILSAKOVÁ / Katarína ANDRÁŠIOVÁ / Lenka POPELOVÁ: Šedesátá léta v architektuře očima pamětníků. Praha 2006.

RESUMÉ

This article focused on the period between 1960–1990 and typologically addresses the situation of public buildings in Prague which were intended for short-term accommodation, namely hotels and hotel complexes. The introduction outlines the general history and presents a list of all important hotel buildings that were built during this period. The article emphasizes that the following selection of three buildings that are described regarding their architectural, art historical, and heritage detail do not represent a mere qualitative selection but rather an illustrative cross-section of the period at hand.

The Parkhotel in Prague's Holešovice was completed in 1967 as the first of a series of large new hotels in Prague that emerged between the 1960's and 1980's. The project was designed by the State Project Institute for Trade (Státní projektový ústav obchodu), and its authors were architects Zdeněk Edel and Jirí Lavička in cooperation with Jaroslav Tomáš. The author of the original interior was architect Alena Šrámková. The monolithic building is characteristic in its reinforced concrete structure consisting of two sloping pillars bearing the bath below the tall accommodation section. The constructional design of the Parkhotel refers to the „classic Mies concept – building and base“; „the actual architectural concept of the accommodations section of the Parkhotel may however be considered as one of the purest paraphrases of the creation of Le Corbusier in our country.“ (ŠEVČÍK/BENEŠ 2009, 275). The Parkhotel ranks among the more progressive architectural projects of its time in Prague, during the socialist realism period of closure towards the west. The hotel exterior has been largely preserved to the present day; in particular the light facade panels were exchanged for contemporary tinted glazing. The original interior design was not preserved. This design, like the original furniture from A. Šrámková, consisted of simple shapes corresponding with the architecture of the building. From the few works of art, two tapestries remain (from Jan Hladík and Věra Drnková Zářecká) and two figural sculptures (from Zdenka Štěpánová Benešová and Václav Bejčka). The logo on the facade is from Jiří Rathouský. The original interior was designed without the need for additional artworks; a certain financial amount for their purchase was compulsorily determined from the construction budget. The current interior of the Parkhotel from 1994 (Atelier 2J, architects Zelený and Klika) does not correspond to the style of the building, but the current user has the intention to return to the original concept of the interior of the public areas.

The second presented structure, for which the authors make no secret of its primacy in quality, is the brutalist Hotel Intercontinental in Prague's Old Town. The building was built in 1968–1974 based on the project of a team of authors led by architect Karel Filsak. His colleagues were the architects Karel Bubeníček, Jiří Louda and Jaroslav Švec (exterior), while the realization of most of the interior was entrusted to a team of architects under Jan Šrámek with the participation of two „Brussels“ architects, František Cubr and Zdeněk

Pokorný. The text by Kateřina Houšková focuses not only on the architecture, authorship, and heritage dimension of the building, but keeps the main focus on a detailed presentation of the artistic concept of the interiors with a thorough distinction between the original and current condition. Most of the participating artists are presented (selectively Věra Janoušková, Eva Kmentová, Jiří Novák, Hugo Demartini, René Roubíček, Stanislav Libenský, Jaroslava Brychtová, and Jiří Rathouský) as are many of the original art institutions of the time such as the Institute of Residential and Clothing Culture (ÚBOK), the Headquarters of Artistic Crafts (Ústředí uměleckých řemesel), and Headquarters of Folk Art Production (Ústředí lidové umělecké výroby) and its affiliate Krásné jizby (beautiful parlors) in the realization of the original interior decoration. The text also includes a cross-section of the reception of the building in Czech literature from history to the present, which is not always as unequivocal as it might seem. In contrast, the current attitude to the building's importance and quality is often very different (compare ŠVÁCHA 2007 and ŠEVČÍK/BENEŠ 2009, or SEDLÁKOVÁ/FRIČ 2006). The text concludes by addressing the issue of heritage preservation, and despite reservations about the authenticity of the preserved interiors, the text states necessity of heritage preservation for the future preservation of the hotel.

The former Hotel Forum Praha (today the Corinthia Hotel Prague) is the youngest pre-revolutionary hotel in Prague. The construction was carried out by foreign contractors (Serbia and Austria) in record time, between 1986 and 1988. The project, however, dates back to 1982, when the VPÚ organized an intra-institutional architectural competition, won by the design of architect Jaroslav Trávníček. As was typical for the period, there was an extended lag between the design and actual realization, which often caused some belatedness in the architectural design. This was noticed by the criticism of the time, which rebuked the hotel for the backwardness in its architectural design and that it ignored the global trends of postmodernism and deconstructivism. The Hotel Forum is a representative of the late modernist mainstream of Czechoslovakia in the 1980's. The hotel interiors were noteworthy, featuring the author's original design (as was typical for the period) from the whole to the detail with the (mandatory) application of works of art. In contrast to the hotel's exterior, its interiors have not been preserved in their original form; after ten years of its existence, the interiors were replaced by uninteresting conventional solutions as part of the post-revolutionary euphoria. In terms of quality, originality, and overall authenticity, this structure is not under consideration for the declaration of cultural heritage status.

Based on the knowledge ascertained of these three buildings, we have consistently and unambiguously selected the Hotel InterContinental for our proposal for cultural heritage status; in our opinion, the hotel meets the conditions for declaration: it has outstanding architectural quality and a high degree of authenticity. The architecture is a valuable example of international Brutalism as adapted to the Czech environment. Despite the stated reconstruction and reconfiguration of the interior, it still represents significant value, and the overall urban design, no matter how bold, demonstrates signs of quality and timeless design. All three buildings have also been processed as registration sheets and stored in the constitutional library of the Prague Regional Office of the National Heritage Institute (NPÚ ÚOP HMP) to serve as a resource for researchers and employees of the National Heritage Institute.

Fig. 1. Prague 7-Holešovice, No. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, exterior, view from the Dukelských hrdinů street.

Fig. 2. Prague 7-Holešovice, No. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, original interior of the restaurant, tapestry by Jan Hladík in the background.

Fig. 3. Prague 7-Holešovice, No. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, original interior of the restaurant, tapestry by Věra Drnková Zářecká in the background.

Fig. 4. Prague 7-Holešovice, No. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, original interior with bar.

Fig. 5. Prague 7-Holešovice, No. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, restaurant interior after modifications in the 1990's, tapestry by Jan Hladík.

Fig. 6. Prague 7-Holešovice, No. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, interior after modifications in the 1990's, tapestry by Věra Drnková Zářecká.

Fig. 7. Prague 7-Holešovice, No. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, statue by Václav Bejček in the garden before the hotel.

Fig. 8. Prague 7-Holešovice, No. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, interior of the passageway space in the entrance after modifications in the 1990's, statue „Torso“ by Zdenka Štěpánová Benešová.

Fig. 9. Prague 7-Holešovice, No. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, restaurant interior after modifications in the 1990's, tapestry by Věra Drnková Zářecká in the background.

Fig. 10. Prague 7-Holešovice, No. 1502, Veletržní 20. Parkhotel, interior of the entrance area with reception after modifications in the 1990's.

Fig. 11. Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, exterior, view from the Law Faculty.

Fig. 12. Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, period photo from the hotel's construction from the end of the 1960's, facade articulated by vertical lines of ceramic tile.

Fig. 13. Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, period photo, interior of corridor near the Hunting Salons (Lovecké salonky), space with concrete lintels and wooden columns by sculptor M. Hejrný in contrast to the historical mirrors and furniture.

Fig. 14. Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, period photo from the 1970's, interior of restaurant Guild Hall (Cechovní síň), contrast between historical furniture and the „planked“ walls.

Fig. 15. Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, present-day restaurant interior Zlatá Praha, Studio Len + K, all that remains from the original decorations are the ceiling lights from H. Demartini.

Fig. 16. Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, period photo from the 1970's, interior of restaurant Golden Prague (Zlatá Praha), lights from H. Demartini, friezes on the wall from E. Kmentová, original furnishings.

- Fig. 17.** Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, present-day interior of the lounge area, view towards the souvenir shops, in the center are the secondarily placed pair of original columns by M. Hejný, Studio Len + K.
- Fig. 18.** Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, interior of the lounge area from the 1990's, view onto the reception and the bar area behind; the original ceiling beam is now covered by a drop ceiling, the glass sculpture in the background was not preserved.
- Fig. 19.** Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, interior of the Guild Hall (Cechovní síň) restaurant from the 1990's.
- Fig. 20.** Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, detail of stained glass designed by Josef Jíra, restaurant Primátor, present-day interior Studio Len + K.
- Fig. 21.** Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, detail of cassette wooden ceiling with paintings of guild crests designed by Čestmír Kafka in cooperation with the Headquarters of Artistic Crafts (Ústředí uměleckých řemesel), restaurant Primátor, present-day interior, Studio Len + K.
- Fig. 22.** Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, period photo from the 1970's, interior of the Mázhaus winerom, ceramic artifacts by Arnošt Paderlík.
- Fig. 23.** Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, detail of glass frieze, design Stanislav Libenský, Congress Hall, lobby.
- Fig. 24.** Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, detail of ceiling light, design by René Roubíček, Congress Hall.
- Fig. 25.** Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, detail of metal ceiling light, design by Jiří Novák, Hunting Salons (Lovecké salonky), not preserved.
- Fig. 26.** Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, pictogram above the door to the Vlasta Salon, design by Jiří Rathouský.
- Fig. 27.** Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, present-day interior of the ground floor of the Congress Hall, ceiling lights by René Roubíček.
- Fig. 28.** Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, detail of metal ceiling light, design by Hugo Demartini, Golden Prague (Zlatá Praha) restaurant.
- Fig. 29.** Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, wooden wall – screens, design by Josef Klimeš, interior of the lounge and bar, Studio Len + K.
- Fig. 30.** Prague 1-Staré Město, No. 43, Pařížská 30. Hotel Intercontinental, hotel emblem in the niche of the facade, western side, exterior, Pařížská Street, copy.
- Fig. 31.** Prague 4-Nusle, No. 1655, Kongresová 1. Former Hotel Forum, exterior, view from Karlova.
- Fig. 32.** Prague 4-Nusle, No. 1655, Kongresová 1. Former Hotel Forum, exterior, hotel base with terraces turned towards the Nusle valley.
- Fig. 33.** Prague 4-Nusle, No. 1655, Kongresová 1. Former Hotel Forum, exterior, western facade of the accommodations section.
- Fig. 34.** Prague 4-Nusle, No. 1655, Kongresová 1. Former Hotel Forum, interior of the entrance hall, staircase, present-day.
- Fig. 35.** Prague 4-Nusle, No. 1655, Kongresová 1. Former Hotel Forum, interior of the entrance hall, glass sculptures below the staircase by Stanislav Libenský and Jaroslava Brychtová removed in 1998, original condition.
- Fig. 36.** Prague 4-Nusle, No. 1655, Kongresová 1. Former Hotel Forum, interior of the entrance hall, marble relief „Czech countryside“ by Jiří Kryštůfek.
- Fig. 37.** Prague 4-Nusle, No. 1655, Kongresová 1. Former Hotel Forum, interior of the beerhall with billiards, the floor is not original.
- Fig. 38.** Prague 4-Nusle, No. 1655, Kongresová 1. Former Hotel Forum, restaurant ground floor interior, after reconstruction.
- Fig. 39.** Prague 4-Nusle, No. 1655, Kongresová 1. Former Hotel Forum, interior of the night club „Galaxie“, original condition, today non-existent (photo printed in the article: Novotný/Procházka/Kapusta 1989).
- Fig. 40.** Prague 4-Nusle, No. 1655, Kongresová 1. Former Hotel Forum, interior of the swimming pool on the highest floor, the original dynamic blue-white appearance has been replaced by a conventional straight style.

English by Bryce Belcher

Príspevek vznikl v rámci plnění výzkumného cíle NPÚ „Průzkumy a prezentace architektury 19. a 20. století“ financovaného z institucionální podpory Ministerstva kultury na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

Mgr. Kateřina HOUŠKOVÁ
 Ing. arch. Anna SCHRÁNILOVÁ
 Ing. arch. Matyáš KRACÍK
 NPÚ ÚOP HMP
 Na Perštýně 12/356, 110 00 Praha 1
 katerina.hubrtova@gmail.com
 schranilova.anna@npu.cz
 kracik.matyas@npu.cz